

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಆಧುನಿಕ ಇತಿಹಾಸ

ಇಂದಿರಾ ಜೈಪ್ರಕಾಶ್

ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಬೇರ್ಪಟ್ಟು ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಕ್ಷೇತ್ರ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ರೂಪು ಪಡೆದಿದ್ದು ಜರ್ಮನಿಯ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ. ಆದರೆ ಬಹು ಬೇಗ ಅಮೇರಿಕಾ ಜರ್ಮನಿಯನ್ನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಅನ್ವಯಿಕತೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಪರಿಸರ ನಿರ್ಮಿಸಿತು. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ 'ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹಾಗೂ ಮಾನವ ಅನುಭವದ ಎಲ್ಲಾ ಆಯಾಮಗಳನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ಕ್ಷೇತ್ರ' ಎಂದಾಯಿತು.

ಜರ್ಮನಿಯ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅಮೇರಿಕಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಒಂದು ಉದಾಹರಣೆ ನೋಡೋಣ. ಅಮೇರಿಕಾ ಸರ್ಕಾರದ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ಔಷಧ ನಿಯಂತ್ರಣ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಕೋಕಾ-ಕೋಲಾ ಕಂಪನಿಯ ಸರಕನ್ನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡರು. ಕ್ಯಾಫೀನ್ ಇರುವುದರಿಂದ ಕೋಕಾ-ಕೋಲಾ ಮಾನವ ವರ್ತನೆಯ ಮೇಲೆ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂದು ಆಪಾದಿಸಿದರು. ಕೋಕಾ-ಕೋಲಾ ಕಂಪನಿ ಕೊರ್ಟಿನ ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿತು. ಮಾನವ ವರ್ತನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಣಿತ ಸಾಕ್ಷ್ಯಕ್ಕೆಂದು ಹ್ಯಾರಿ ಹಾಲಿಂಗ್‌ವರ್ಥ್ (Harry Hollingworth) ಎಂಬ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸಿತು. 40 ದಿನಗಳು ಬಹು ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ 64 ಸಾವಿರ ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ಚಲನಾತ್ಮಕ ಮಾಪನಗಳನ್ನು ಶೇಕರಿಸಿ ಹಾಲಿಂಗ್‌ವರ್ಥ್ ಕೋಕಾ -ಕೋಲಾದಿಂದ ದುಷ್ಪರಿಣಾಮವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿದ್ದ. ಕಂಪನಿ ವಾದವನ್ನು ಗೆದ್ದಿತು. ಹಾಲಿಂಗ್‌ವರ್ಥನ ಆರ್ಥಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸುಧಾರಿಸಿತು. ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಸಂಶೋಧಕರಿಗೂ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಲಾಭದಾಯಕ ಎಂದು ಈ ಘಟನೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು.

ವಿಲ್ಹೆಲ್ಮ್ ವೂನ್ಡ್ (Wilhelm Wundt) 1879ರಲ್ಲಿ ಲೈಪ್‌ಸಿಗ್‌ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು ಒಂದು ಮೈಲಿಗಲ್ಲು. ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬೇರೆ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ನಡೆದಿದ್ದವು. ವೂನ್ಡ್ ಚೇತನದ ಮೂಲ ಘಟಕಾಂಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕೆಂದು ಅಂತರಾವಲೋಕನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದ. ಇವನ ಶಿಷ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಟಿಚೆನರ್ (Edward Titchener) ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಬಂದು ಕಾರ್ನೆಲ್ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಬಿಡಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೂಲ ಘಟಕಗಳ ಮೂಲಕ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ 'ಸಂರಚನಾವಾದ' ಪಂಥ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಅಮೇರಿಕಾದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ದಾರ್ಶನಿಕ ವಿಲಿಯಮ್ ಜೇಮ್ಸ್ (William James) 'ಕಾರ್ಯಾತ್ಮಕ ವಾದ' ಮಂಡಿಸಿದ.

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಉದ್ದೇಶ ಚೇತನದ ಅಧ್ಯಯನವಾಗಿದ್ದು ಅದರ ಕಾರ್ಯ ನಮ್ಮ ಉಳಿವಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದದ್ದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದು ಹರಿಯುವ ಧಾರೆಯಂತಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಘಟಕಗಳಂತೆ ವಿಂಗಡಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ವಾದಿಸಿದ್ದು. ಆದಾಗ್ಯೂ, ಜೀಮ್ಸ್‌ನ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಿಂತ ಇವನ ಶಿಷ್ಯ ಸ್ವಾನ್ಲಿ ಹಾಲ್ (Stanley Hall) ನ ಸಿದ್ಧಾಂತವು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿತ್ತು. ಇವನು ಹಾಪ್ಕಿನ್ಸ್ ನಲ್ಲಿ ಮನೋಶಾರೀರಿಕ ಪ್ರಯೋಗಶಾಲೆ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದಲ್ಲದೆ ಅಮೇರಿಕಾದ ಮೊದಲ ವಿದ್ವತ್ ಪತ್ರಿಕೆಯನ್ನೂ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಫ್ರಾಯ್ಡ್ ಮತ್ತು ಯೂಂಗರನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾಗೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಆ ದೇಶಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿದ.

ಮುಂದೆ ರಷ್ಯಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿ ಪಾವ್ಲೋವ್(Pavlov)ನ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವಾಟ್ಸನ್ ಚೇತನ, ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲಾ ಸುಳ್ಳು, ಇರುವುದು ವರ್ತನೆ ಒಂದೇ ಎಂದು ವರ್ತನಾವಾದ ಸಿದ್ಧಾಂತವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ. ಇವನ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾನವತಾವಾದಿಗಳು, ಆಸ್ತಿತ್ವವಾದಿಗಳು ವಿರೋಧಿಸಿ ತಮ್ಮದೇ ಪಂಥಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಉಪಯುಕ್ತತೆಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ವಾಲ್ಟರ್ ಸ್ಕಾಟ್ (Walter Scott) ಪ್ರಥಮ ಮನೋವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸಲಹಾ ಕಂಪನಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ್ದು. ಜಾಹೀರಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಬಳಸಬಹುದು ಎಂದು ಬರೆದ. ವೆಸ್ಟರ್ನ್ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಿಕಲ್ ಕಂಪನಿ ತನ್ನ ಹಾರ್ಥೋರ್ನ್ ಘಟಕದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಿದ ಅಧ್ಯಯನವು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ-ಮಾನಸಿಕ ವಾತಾವರಣವು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿತು. ಔದ್ಯೋಗಿಕ- ಸಂಘಟನಾ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಎನ್ನುವ ಶಾಖೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಲೈಟ್ನರ್ ವಿಟ್ನರ್ (Lightner Witmer) ನೈದಾನಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಮನೋವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಯ ಭಾಗವಾಯಿತು.

ಜರ್ಮನಿಯ ಯೋಹಾನಿಸ್ ಮುಲ್ಲರ್ (Johannes Muller) ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ನರಗಳು ಚೋದನೆಯನ್ನು ಮಿದುಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಸಂವೇದನೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವರದಿ ಮಾಡಿದ. ಇವನನ್ನು 'ಆಧುನಿಕ ಶರೀರವಿಜ್ಞಾನದ ಜನಕ' ಎನ್ನಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವನ ಶಿಷ್ಯ ಹೆರ್ಮನ್ ಹೆಲ್ಮ್‌ಹೋಲ್ಟ್ಜ್ (Hermann Helmholtz) ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರವಣ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಭಾಗವಿದೆಯೆಂದು ಹಾಗೂ ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಾಹಕಗಳಿದ್ದು ಅಲ್ಲಿನ ನರಗಳು ಮಿದುಳಿಗೆ ಜೋಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪ್ರಯೋಗಗಳಿಂದ ಕಂಡುಹಿಡಿದ. ಮನೋಭೌತಿಕ ಪ್ರಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದ ಜರ್ಮನಿಯ ವೆಬರ್ (Weber) ಮತ್ತು ಫೆಕ್ನರ್ (Fechner) ದೈಹಿಕ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಘಟನೆಗಳ ನಡುವೆ ಸಂಬಂಧವಿದೆ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಲು ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಎಬ್ಬಿಂಗ್‌ಹೌಸ್ (Ebbinghaus) ಎನ್ನುವವನು ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಸಂಖ್ಯಾತ್ಮಕ ವಿಧಾನ ಬಳಸಿದ. ಮುಂದೆ ಜಿ.ಇ.ಮುಲ್ಲರ್ (J.E.Muller)

ಎನ್ನುವವನು ಸ್ತೋತಿ ಮತ್ತು ಮರೆವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಗಾಲ್ಟನ್ (Francis Galton) ಮತ್ತು ಕಾರ್ಲ್ ಪಿಯರ್ಸನ್ (Karl Pearson) ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸಂಖ್ಯಾಶಾಸ್ತ್ರದ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಿದರು.

ವಿರ್ಪಯಾಸವೆಂದರೆ ವಿಶ್ವದ ಮಹಾಸಮರಗಳು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದ ಮುನ್ನಡೆಗೆ ಕಾರಣವಾದವು. ಪ್ರಥಮ ವಿಶ್ವ ಸಮರ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ವರವಾಯಿತು. ಸೇನೆಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ, ಸೈನಿಕರ ಮಾನಸಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಲ್ಲಿ, ಮಿದುಳಿನ ಆಫಾತಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದವರ ಪುನಶ್ಚೇತನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ, ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬಂದವು. ರಾಬರ್ಟ್ ವುಡ್ವರ್ತ್ (Robert Woodworth), ರೇಮೆಂಡ್ ಕೆಟೆಲ್ (Raymond Cattell) ಮತ್ತು ಗೋರ್ಡನ್ ಆಲ್ಪೋರ್ಟ್ (Gordon Allport) ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಮಾಪನಕ್ಕೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕಿದರು. ಫ್ರಾನ್ಸಿಸ್ ಬಿನೆ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಅಳೆಯುವ ಸಾಧನ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದು ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಹೊಸ ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿ ಮಾಪನಗಳು ಬಂದವು. ಕಾರ್ಲ್ ಲ್ಯಾಶ್ಲಿ (Karl Lashley) ಮತ್ತು ಬ್ರೆಂಡಾ ಮಿಲ್ನರ್ (Brenda Milner) ಅವರು ನಡೆಸಿದ ಮಿದುಳಿನ ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ಸ್ತೋತಿಯ ಜೈವಿಕ ಮೂಲದ ಬಗ್ಗೆ ಜ್ಞಾನ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಲ್ಲದೆ ಸಂಜ್ಞಾನಾತ್ಮಕ ಸಂಚಲನ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಟೊಲ್ಮನ್ (Tolman), ಥಾರ್ನೈಕ್ (Thorndike), ಹಲ್ (Hull), ಗತ್ರಿ (Guthrie), ಮತ್ತು ಸ್ಪೆನ್ಸ್ (Spence) ಎನ್ನುವವರು ಪ್ರಾರಂಭಿಕ ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದು ಮುಂದೆ ಇದೇ ಒಂದು ಕ್ಷೇತ್ರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಲ್ ನಿಂದ ವಿಕಾಸ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ದೊರೆತು ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಿಯಾರೈ (Piaget), ಬಿನೆ (Binet), ಗೆಸೆಲ್ (Gesell) ಮುಂತಾದವರು ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದರು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕರ್ಟ್ ಲೆವಿನ್ (Kurt Levin), ಫೆಸ್ಟಿಂಗರ್ (Festinger), ಆಲ್ಪೋರ್ಟ್ (Allport), ಮಿಲ್ಲಗ್ರಾಮ್ (Milgram), ಶೆರಿಫ್ (Sherif), ಆಶ್ (Asch) ಮುಂತಾದವರು ಹೊಸ ಪ್ರಯೋಗಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.

20ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕಾ ಜರ್ಮನಿಯವರ 'ಶುದ್ಧ' ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ವಯಿಕ ವಿಜ್ಞಾನದ ಹಾದಿ ಹಿಡಿಯಿತು. ಹೀಗಾಗಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ದೈನಂದಿನ ಜೀವನಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗವಾಗುವಂತೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಅಗತ್ಯವಾಯಿತು. ಅನ್ವಯಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ಶಿಶು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ, ಮಾನಸಿಕ ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ, ಸೆರೆಮನೆಗಳಲ್ಲಿ, ಕೋರ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ, ಜಾಹೀರಾತು ಕಂಪನಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡತೊಡಗಿದರು. ವಿವಿಧ ಉದ್ಯೋಗಗಳು, ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಆಯ್ಕೆಗೆ, ಶಿಕ್ಷಣ, ವೃತ್ತಿ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಕ್ಕೆ ಮಾಪನಗಳು ತಯಾರಾದವು. ಆದರೆ ಈ ಅನ್ವಯಿಕ ಮಾರ್ಗವೇನೂ ಸುಲಭವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರಿ ನಾಯಕರುಗಳು ತಮ್ಮ ಕಂಪನಿಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ದೂರಲಾರಂಭಿಸಿದರು. 'ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಾಭಕ್ಕಿಂತ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ತನ್ನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ

ಬೇರುಗಳನ್ನು ತೊರೆದಿದೆ' ಎಂಬ ರೀಕೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳು ಅತಿಯಾಗಿದ್ದು ಫಲಿತಾಂಶಗಳು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೆ ಪಡೆಯಲು ಇನ್ನೊಂದು ವಿಶ್ವಯುದ್ಧ ಬೇಕಾಯಿತು. ಎರಡನೆಯ ಮಹಾಯುದ್ಧದ ನಂತರ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಬೇಡಿಕೆ ಹೆಚ್ಚಾಯಿತು. ಹಿಟ್ಲರ್ ಜರ್ಮನಿಯಲ್ಲಿ ಯೆಹೂದಿಗಳ ನರಮೇಧ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದ. ಅಲ್ಲಿಂದ ಜೀವವುಳಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳು, ಚಿಂತಕರು ಅಮೇರಿಕಾದ ಭೌದ್ಧಿಕ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸಿದರು. ಅನೇಕ ಹೊಸ ವಿಧಾನಗಳು ಮತ್ತು ವಿಚಾರಗಳು ಪ್ರಚಲಿತವಾದವು. ರೋಷ್ಯಾ (Rorschach)ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪರಾಮರ್ಶನ ಕ್ಷೇತ್ರ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವು ಹೆಚ್ಚಾದಂತೆ ಅನೇಕ ನೈದಾನಿಕ ಮಾಪನಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡವು. ವರ್ಣೀಯರ, ಮಹಿಳೆಯರ, ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರ ಬಗ್ಗೆ ಇರುವ ತಾರತಮ್ಯವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು. ಅಲ್ಲದೆ ಅಂತರ ದೇಶೀಯ, ಅಂತರ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯತೆ ಹೊಂದಿದವು.

ಮನೋರೋಗ ಚಿಕಿತ್ಸಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಿ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಮಾನವೀಯ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದವು. ಮಾನಸಿಕ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲೇ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಬೇಕೆಂಬ ವಿಚಾರಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಮನೋವಿಶ್ಲೇಷಣೆಯ ಬದಲು ರೋಗಲಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಸೂಕ್ತ ಎನಿಸಿದ ಬೇಗನೆ ಫಲಿತಾಂಶ ನೀಡುವ ವಿಧಾನಗಳು ಚಿಕಿತ್ಸಕರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವು. ಮಾನವತಾವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಸ್ತಿತ್ವವಾದಿಗಳು ಮಾನವನ ಸಕಾರಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಪೂರಿತ ವರ್ತನೆಗೆ ಗಮನ ಹರಿಸಿದರು. ಹೀಗಾಗಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅಪಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು 'ಸಾಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು' ಪೋಷಿಸುವ, ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸತೊಡಗಿದರು.

ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಬ್ಯಾಬೇಜ್ (Charles Babbage) ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ಗಳ ಮೂಲ ರೂಪ ನೀಡಿದ್ದು ಇದು ಬಹುಬೇಗ ಜೀವನದ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಅನಿವಾರ್ಯ ಎನಿಸತೊಡಗಿತ್ತು. 1997ರಲ್ಲಿ ಐ.ಬಿ.ಎಂ ಸಂಸ್ಥೆ 'ಡೀಪ್ ಬ್ಲೂ' ಎಂಬ ದೈತ್ಯಾಕಾರದ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ತಯಾರಿಸಿದ್ದು ಇದು ಅಂದಿನ ಚೆಸ್ ಚಾಂಪಿಯನ್ ಗ್ಯಾರಿ ಕಾಸ್ಪರೋವ್‌ನನ್ನು ಸೋಲಿಸಿತ್ತು. ಆರ್ಟಿಫಿಷಿಯಲ್ ಇಂಟೆಲಿಜೆನ್ಸ್ ಎನ್ನುವ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಉಗಮವಾಗಿತ್ತು. ವಾರ್ಡ್ ಹಾಲ್‌ಸ್ಟೆಡ್ (Ward Halstead) ಎಂಬುವವನ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನರಮನೋ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳ ಅನೇಕ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಮಾಪನಗಳು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಂಡವು. ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಬಳಕೆಯಿಂದ ನರವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾಂತಿಯೇ ಉಂಟಾಯಿತು.

ಬೆಳೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಂತೆ ಈ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಆನೇಕ ಶಾಖೆಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ಬೇಕಾದ ತರಬೇತಿ, ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರ ನಡತೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸೇವೆಗೆ ನಿಯಮಾವಳಿಗಳು, ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರಸ್ತುತವಾದವು. 1892 ರಲ್ಲೇ ಅಮೇರಿಕಾದಲ್ಲಿ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಂಸ್ಥೆ - ಅಮೇರಿಕನ್ ಸೈಕಲಾಜಿಕಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ ಅನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು. ಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಈಗ ಎಲ್ಲಾ ದೇಶಗಳಲ್ಲೂ ವೃತ್ತಿಪರ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂಘ ಅಥವಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದು ಈ ವೃತ್ತಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸುತ್ತವೆ. ಭಾರತದಲ್ಲೂ ಮನೋವೈದ್ಯಕೀಯ ಮತ್ತು ನೈದಾನಿಕ ಮನೋವಿಜ್ಞಾನ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಶೀಲತೆ, ನೈತಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿವೆ.